

02 **διεθνή**

Όταν κλαίει η Μέρκελ, τρέμουν οι Βρυξέλλες

Μετεκλογικοί κραδασμοί στον ακρογωνιαίο λίθο της... ευρωπαϊκής σταθερότητας

■ του **Ντάντε Μπαροντίνι**

Ηταν το χειρότερο αποτέλεσμα που θα μπορούσαν να ευχηθούν «οι αγορές». Όχι μόνο επειδή η ευρωσκεπτικιστική και ξενοφοβική άκρα δεξιά πέτυχε να αναδείξει μια ισχυρή ομάδα βουλευτών (ανάμεσα στους οποίους και μερικοί αρκετά γνωστοί νεοναζί), αλλά περισσότερο επειδή ο ακρογωνιαίος λίθος της ευρωπαϊκής σταθερότητας – το κόμμα CDU της Άνγκελα Μέρκελ – βγήκε δραματικά συρρικνωμένο (έπεσε κατά περίπου 10%). Ενώ το SPD αγγίζει ένα ιστορικό χαμηλό και δεν μπορεί να συμμετάσχει σε οιοδήποτε ενδεχόμενο μεγάλου συνασπισμού.

Στην πραγματικότητα ήταν ακριβώς αυτή η συμμαχία ανάμεσα στους δύο ιστορικούς γίγαντες της γερμανικής πολιτικής που αποτελούσε για καιρό ένα γρανιτένιο μπλοκ που υποστήριζε τις εσωτερικές «μεταρρυθμίσεις» και την ηγεμονία του Βερολίνου στο χώρο της Ευρώπης. Κι όλοι οι σχολιαστές των γερμανικών εκλογών για μια ακόμη φορά αποδείχτηκαν σκέτοι έμμισθοι προπαγανδιστές των «αγορών», όπως ακριβώς είχε γίνει με το δημοψήφισμα για το Brexit και τη «συνταγματική μεταρρύθμιση» του Ρέντσι, αλλά και με τις αμερικανικές προεδρικές εκλογές.

Ο «λαϊκισμός» – πολλές φορές της άκρας δεξιάς, και άλλες της ρεφορμιστικής αριστεράς που άρχιζε να ριζοσπαστικοποιείται (πχ Σάντερς, ΠΟΔΕΜΟΣ, Κόρμπυ, Μελανσόν, ακόμη και η περίπτωση της Καταλωνίας αλλά με έναν εντελώς διαφορετικό τρόπο) – φάνηκε να ασφυκτιά μετά τη νίκη του Μακρόν στη Γαλλία και το αρνητικό αποτέλεσμα των ολλανδικών εκλογών. Σήμερα εκκρήγνυται στην καρδιά της Ενωμένης Ευρώπης, με το ανησυχητικό προσωπείο της άκρας δεξιάς που προκαλεί ανατριχίλα σε κάθε ευρωπαϊκό λαό. Οι ιδεολόγοι των «αγορών»

ήταν σίγουροι για το αντίθετο – συγχέοντας ως συνήθως την ελπίδα με την αντικειμενική ανάλυση – για ένα λόγο που φαινόταν εξαιρετικός: η Γερμανία εκμεταλλεύτηκε την οικονομική κρίση για να γίνει ο κεντρικός άξονας της ευρωπαϊκής παραγωγής, απορροφώντας θυγατρικές και «περιφέρειες» σαν να είναι δικό της υπεργολάβι. Ή εξαναγκάζοντας τους σε χρεωκοπία. Σήμερα η Γερμανία έχει γίνει πιο πλούσια. Αλλά οι κάτοικοι της ζουν πολύ χειρότερα από πριν.

Οι «μεταρρυθμίσεις» αυτές που επέτρεψαν τον επαναπροσδιορισμό της αγοράς εργασίας, καθιστώντας την άγρια και εντελώς επισφαλής για τις νέες γενιές, καλλιέργησαν οργή, αγανάκτηση, απόρριψη του καθεστώτος, στη Γερμανία, όπως και σε άλλες χώρες. Οι «μεταρρυθμίσεις Χαρτζ» φέρουν την υπογραφή του σοσιαλδημοκράτη Γκέραρντ Σρέντερ, και είναι αδύνατον να μην το θυμάται αυτό ο κάθε σοσιαλδημοκράτης.

Η ευγενέστατη και... βελουδένια γερμανική πολιτική συζήτηση, πέρα από τα πασιφανή τακτικά σφάλματα της προέδρου του κόμματος, στην ουσία εμπόδισε την απορρόφηση της λαϊκής αγανάκτησης από το Die Linke. Η συνηθισμένη ηλίθια προσπάθεια να «μην αφήσουμε στη δεξιά» θέματα που η ίδια επινόησε και έθεσε στην ημερήσια διάταξη (όπως την «εισβολή των μεταναστών»), για μια ακόμη φορά νομιμοποίησε την επιρροή της άκρας δεξιάς στα λαϊκά στρώματα, ειδικά στην πρώην ανατολική Γερμανία.

Κάποιοι, μεταξύ των οποίων κι εμείς, επιχείρησαν να εξηγήσουν πως η γερμανική κοινωνική διαστρωμάτωση έγινε παρόμοια με αυτή της υπόλοιπης Ευρώπης, βλέποντας να διογκώνονται και να πιέζονται ασφυκτικά τα κατώτερα στρώματα από τις πολιτικές λιτότητας, περικοπών των δημοσίων δαπανών (άρα

και του Κράτους Προνοίας και της κοινωνικής διαμεσολάβησης), ενώ μια όλο και πιο περιουσιακή ελίτ είχε απροσμέτρητα κέρδη και απολαβές. Ας μην εκπλησσόμαστε λοιπόν αν και στο πολιτικό και εκλογικό επίπεδο έγινε και δημόσια ορατή αυτή η εν τοις πράγμασι ουσιαστική διευρωπαϊκή ομογενοποίηση. Το σημαντικό νέο στοιχείο δεν είναι λοιπόν «μόνο» η αύξηση της ξενοφοβικής και ρατσιστικής δεξιάς, αλλά η απροσδόκητη αδυναμία διακυβέρνησης της κοινωνικής φτωχοποίησης που έχει δρομολογηθεί από την ορντοφιλελεύθερη διαχείριση της κρίσης. Ακόμη κι εκεί όπου οι κοινωνικές επιπτώσεις των πολιτικών αυτών σε γενικές γραμμές ήταν ελαφρύτερες. Όμως η ψήφος αυτή κάνει τη μεγαλύτερη ζημιά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η τεχνοκρατικοκρατική δομή που δημιουργήθηκε ακριβώς για να διαχωρίσει και χωρικά, τα κέντρα των πολιτικών αποφάσεων του «δήμου» (σ.μ. ελληνικά στο κείμενο) – μεταβιβάζοντας την «κυριαρχία» των Κρατών απευθείας στις «αγορές» – περίμενε την ψήφο αυτή για να ξανατονώσει τον γαλλο-γερμανικό άξονα και να ανάψει το πράσινο φως στην «Ευρώπη των δύο ταχυτήτων», πιο συγκεντροποιημένη, και όσον αφορά τη λήψη των αποφάσεων (ακόμη και με απλή πλειοψηφία), περισσότερο στρατιωτικοποιημένη και με πιο πρωταγωνιστικό ρόλο στα πολεμικά σενάρια που αφορούν τα σύνορα της (Βόρεια Αφρική και Μέση Ανατολή).

Η αντικειμενική εξασθένηση της Άνγκελα Μέρ-

Η συνηθισμένη ηλίθια προσπάθεια να «μην αφήσουμε στη δεξιά» θέματα που η ίδια επινόησε, για μια ακόμη φορά νομιμοποίησε την επιρροή της άκρας δεξιάς στα λαϊκά στρώματα, ειδικά στην πρώην ανατολική Γερμανία

κελ, (μοναδική επικεφαλής κράτους απόλυτα σταθερή), θέτει τώρα σε κίνδυνο όσα προαναφέραμε. Οι φιλελεύθεροι του Fdp, απαραίτητοι σήμερα για τον σχηματισμό κυβέρνησης, είναι τόσο ευρωσκεπτικιστές όσο σχεδόν και το AfD, όσο κι αν και χρησιμοποιούν πιο «κόσμια» ορολογία και προβάλλουν λιγότερο φανακισμένα αιτήματα. Όμως, αν εξαρτιόταν από τη θέληση τους, η Ελλάδα, η Ιταλία και η Ισπανία θα ήταν ήδη με το ένα πόδι εκτός της Ε.Ε. Και ο ανταγωνισμός που προωθεί στους κόλπους της δεξιάς το AfD θα μπορούσε να εξωθήσει, τόσο τις χώρες αυτές όσο και την εσωτερική δεξιά πτέρυγα του Cdu να απορρίψει οιαδήποτε «αναθεώρηση των συμφωνιών» που ενδεχομένως θα εμπειρείχε το ρίσκο κάποιας μορφής κοινού προϋπολογισμού της ευρωζώνης.

Κι όλα αυτά ενώ η ΕΚΤ – υποχρεωμένη αργά ή γρήγορα να ακολουθήσει τη σκιά της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed) – προσανατολίζεται σιγά σιγά να θέσει τέλος στην πολιτική των χαμηλών επιτοκίων και στο ποσοτική χαλάρωση, δημιουργώντας έτσι τις προϋποθέσεις για μια εκτίναξη του δημόσιου χρέους σχεδόν όλων των χωρών της Ε.Ε. (ακόμη και της Γερμανίας...).

Συνεπώς είναι εύκολο να φανταστούμε ότι όλο το πρόγραμμα των Βρυξελλών θα αναγκαστεί να επιβραδύνει τους ρυθμούς του (για τον σχηματισμό κυβέρνησης αναμένονται και οι εκλογές στην Κάτω Σαξωνία, τον Οκτώβριο), με δεδομένο ότι το Βερολίνο θα πρέπει να βρει τρόπο να «καθησυχάσει τη δεξιά» αν θέλει να συνεχίσει την προγραμματισμένη πορεία. Είναι εύκολο να φανταστούμε πως πρώτα οι μετανάστες θα κληθούν να πληρώσουν το αντίτιμο μιας πιο «αντρίκιας» συμπεριφοράς, χωρίς από αυτό να επωφεληθούν ακόμη και στο ελάχιστο, τα εκατομμύρια των επισφαλώς εργαζομένων που είναι παγιδευμένοι στη μικροεργασία (σ.μ. mini jobs) των JOB CENTERS (σ.μ. Κέντρα επανένταξης στην εργασία ευπαθών κοινωνικών ομάδων...)

Όμως είναι σήμερα μέσα στον πανικό όλοι εκείνοι οι φορείς εξουσίας – από το ιταλικό Partito Democratico μέχρι τον Ραχόι και τον Μακρόν – που είχαν δώσει μεγάλη βαρύτητα στην αναθεώρηση των συμφωνιών για να οικοδομήσουν έστω και μια στοιχειώδη «οικονομική και βιομηχανική πολιτική» – και γιατί όχι «κοινή» – τουλάχιστον πιο καλά συντονισμένη. Εν τέλει είναι δύσκολο να πετύχεις μια σταθερά «μεγαλύτερη ευελιξία στους λογαριασμούς», με ένα πλαίσιο διακυβέρνησης που στοχεύει στην ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση.

Ταυτόχρονα είναι η κατάλληλη ευκαιρία, για τη ριζοσπαστική αριστερά, να αντιληφθεί επιτέλους ότι «το Κράτος» ενάντια στο οποίο αγωνίζεται, δεν είναι πλέον ή μόνο, η αστυνομική βία του Μιννίτι (σ.μ. υπουργός εσωτερικών στην νυν κυβέρνηση Τζεντιλόνι) αλλά η Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο εσωτερικό της οποίας μόνο η Γερμανία έχει το δικαίωμα να αντιπαραθέσει τους κρατικούς της θεσμούς και το εθνικό της Σύνταγμα στις κοινοτικές δομές εξουσίας.